Frá fundinum millum politikarar og studentaskúlanæmingar í Suðuroynni, har umboð úr fýra flokkinum, Vilhelm Johannesen úr Javnaðarflokkinum, Helena Dam á Neystabø úr Sjálvstýrisflokkinum, Heini O Heinesen úr Tjóðveldisflokkinum Bjørn á Heygum úr Sambandsflokkinum umrøddu spurninngar um Føroyar og olju. Vit prenta í dag svarini hjá Heina O Heinesen uppá tveir av spurningunum. Men vit fara í einum av komandi bløðunum eisini at viðgera tað hini umboðini søgdu og annars hvat kom burtur úr orðaskiftinum. Mynd Jens K. Vang

Føroyar og oljan

Í farnu viku skipaðu studentaskúlanæmingar úr Suðuroy fyri fundi saman við umboðum fyri fýra politiskar flokkar. Spurningarnir settir vórðu eru:

* Hvørji búskaparlig árin kann oljupeningurin væntast at fáa? (Hvønn politikk skulu vit reka í hesum sambandi - hvat meinar Tjóðveldisflokkurin?)
* Hvønn týdning kann oljupeningurin væntast at fáa fyri ríkisrættarligu støðu Føroya? (Hvønn politikk skulu vit reka í hesum sambandi - hvat meinar Tjóðveldisflokkurin?).

Tey fýra umboðini vóru, Vilhelm Johannesen, Bjørn á Heygum, Helena Dam á Neystabø og Heini Heinesen, sum hevur heitt á blaðið at fáa prentað sítt svar:

»Eg fari at taka tann seinna spurningin fyrst - um ríkisrættarligu støðu Føroya í samband við eina møguliga oljuvinnu.

Tað kann gerast ein stórur spurningur, um vit kunnu føla okkum trygg í tí, at tað verða vit føroyingar, sum koma at fáa allan tann peningin, sum ein møgulig oljuvinna kastar av sær. Her meini eg við tað avgjald, sum landskassin skuldi fingið, eini 25%.

Um vit taka Hetland sum dømi, skuldi føroyska undirgrundin kunnað givið einar 800 til 1.000 miljardir krónur í dagsins prísi. Hetta svarar til 250 miljardir í avgjaldi til landskassan (statskassan), um Føroyar vóru ein suverenur statur. Hetta er tað sama sum inntøka landskassans í 100 ár.

Men Føroyar eru ikki ein suverenur statur. Sambært donsku grundlógini eru Føroyar ein partur av danska ríkinum.

Tá ið sagt verður, at vit hava yvirtikið umsitingina av møguligum ráevnum í undirgrundini, vil tað siga, at vit kunnu lóggeva á økinum. Men tað stendur ongastaðni skrivað, hvussu møguligur oljupeningur skal bítast millum ríkispartarnar.

Veruleikin er tann, at vit hava fingið loyvi at umsita ráevnini í føroysku undirgrundini vegna danska kongaríkið, sum Føroyar eru ein partur av, sambært altjóða rætt.

Nú kunnu vit so spyrja, hvør hevur givið dønum henda rætt!

Svarið upp á spurningin er stutt og greitt. Fær Tjóðveldisflokkurin makt, sum hann hevur agt, so verður føroyska tjóðveldið stovnsett. Haraftur ímóti kunnu vit siga, at um samríkisflokkarnir verða sitandi við ræðið eftir komandi løgtingsval - so verður Føroyar knýttar nógv fastari at Danmørkini enn nakrantíð áður, um olja er í undirgrundini.

Sjálvandi vóna vit í Tjóðveldisflokkinum, at føroyingar verða meiri tjóðskaparsinnaðir, tá ið tað er prógvað, at olja í stórum nøgdum er í føroysku undirgrundini.

Fyrr var illa.

Tað kann tí vera ein stórur spurningur, um vit skulu geva loyvi til at úvinna olju í stórum nøgdum í føroysku undirgrundini, fyrr enn ognarrætturin er greiddur. Tað er eisini umráðandi, hvussu skjótt oljan verður tikin upp. Fyri føroyska samfelagið er tað besta, um hetta ikki gongur ov skjótt. Tað er í hvussu er ikki nøkur grund fyri at taka oljuna upp úr føroysku undirgrundini til at gjalda skuldina hjá danska statskassanum við.

Til tann fyrra spurningin, sum ljóðar: Hvønn politikk skulu vit reka í samband við eina møguliga oljuvinnu?

Tjóðveldisflokkurin meinar, at vit fyrst og fremst eiga at konsolidera okkara samfelag so væl sum gjørligt við at uppbyggja ein føroyskan búskap, sum er leysur av tí danska. Tað er treytin fyri at komandi ættarlið eisini kunnu fáa ágóðan av oljuni.

Nakrir av málsetningunum kunnu vera:

1. Niðurgjalda almennu skuldina (landskassaskuldina) og yvirtaka kommunuskuldina. Hetta ger, at skattatrýstið fellir munandi, eins væl og MVG ið eisini kann lækka.
2. Danski statsstuðulin fellur burtur. Hetta klára vit sjálvi við tað, at vit koma at hava ráð til at gera okkara vinnulív kappingarført. (Hetta komi eg til aftur seinni).
3. Vit eiga at brúka neyðugan pening til gransking (vørumenning) og annað organiserandi arbeiði, ið kann verða við til at stuðla uppundir og skapa karmar um ymiskar framtíðarrættaðar vinnur, ið eru vitanartungar (vinnur, ið krevja stóra vitan) og geva nógv avkast til samfelagið og nógv arbeiðsplass. Sjálvandi halda vit fram at menna verandi vinnur á kappingarførum støði - fiskivinnuna og serliga alivinnuna. Men dentur eigur serliga at verða lagdur á alternativar vinnur.
4. Vit útgeva føroyskum ungdómi lestrarplass á hægri lærustovnum í nógvum ymiskum londum, so núverandi skaðiliga mynstur kann brótast, har føroyingar at kalla bert læra í Danmark og á tann hátt verða innigyrdir málsliga og mentunarliga. Vit koma at hava ráð til at útbyggja Fróðskaparsetur Føroya sum frálæru- og granskingarstovn, so vit kunnu hava studentaumbýti við ymisk lond.
5. Vit eiga í hvussu er ikki at økja um raksturin av okkara samfelag. Tá eiga vit heldur at gera neyðugar íløgur, sum gera Føroyar til eitt nútímans samfelag, sum er kappingarført á so nógvum økjum sum gjørligt.« segði Heini O Heinesen, løgtingsmaður á áhugaverda fundinum ímillum studentaskúalnæmingar og politikkarar.

Kennir tú LAVELLA húsaklædningin?

Tann besta loysnin at klæða húsini!

Eru nýur koinnar í betongið, ið ger at húsini leka, er LAVELLA rætta loysnin. Tú neglir revlar inn á veggin, bjálvar ímillum revlarnar, og klæðir við LAVELLA plastikkbrettum uttaná.

Tú hevur eini tøtt og heil hús við LAVELLA plastikkhúsaklædningi, og best av øllum: onki málaraarbeiði longur!

LAVELLA eru bretti, ið eru lætt at handfara. Tey kunnu boyggjast uttan at støkka.
LAVELLA er bretti, 10 cm breið.
Fáast hvít, longd: 3 m, 3,6 m, 4 m og 5,2 m, og grá, longd 5,2 m
Tilhoyr um vindeygu og hurðar av snøggasta profili.

Ring ella skriva eftir faldara og prísi!

firma Á SMIÐ

v/ Jórun Petersen - Kaldbak - Tlf. 13819

Tógvar Uttan Mark - byrjar í morgin

Klokkan 17 í morgin letur framsýningin Tógvar Uttan Mark upp í Norðurlandahúsinum.

Hetta er ein norðurlendsk ferðaframsýning, sum eisini rúmar fleiri fyrilestrum.

Peter Turtschaninoff, stjóri í Norðurlandahúsinum, setir framsýningina, og aftaná sigur Ása Hátún nøkur orð um tiltakið.

Ólavur Hátún stjórnar kórsanginum, og síðan greiðir Brita Jacobsson úr Svøríki frá sínum myndum.

Klokkan 18.30 fríggjakvøldið heldur Gunilla Paetau Sjøberg úr Svøríki fyrilestyr. Evnið er Tøvingarsiðvenjur í Mongolia og Turkalandi.

Sunnudagin verða tríggir fyrielstarar. Klokkan 14 eitur fyrielsturin „Søgan um einglarnar", íblástur og upplivingar í lívinum hjá einum tøvara.

Klokkan 15.30 hevur Lene Nielsen úr Damark fyrilesturin „Tøving í Australia og New Zealandi".

Klokkan 17 greiðir Nicolina Jensen Beser frá føroyskari tøvingarsiðvenju.

SU er best

Stuðulin, sum danski staturin letur fólki, undir útbúgving veksur alsamt.

Í 1996 var 1,1 milliard krónur meira latið í stuðli, so samlaða upphæddin kom upp á 7,3 mia.

Talið av lesandi er størri enn nakrantíð og fleiri og fleiri søkja og fáa stuðul frá SU.

Tá SU-stuðulin kom í 1970 var hann ætlaður ungfólki, sum foreldrini ikki høvdu ráð at gjalda útbúgvingina fyri. Í 1985 fingu 55% av øllum lesandi SU, meðan talið nú er komið upp á 84%.

Ein hálendsk kanning vísur, at danski útbúgvingarstuðulin er heimsins besti.

ek